

tar, quàm liquidi, & sedimentum album à sale præcipue pendet cum humoribus crassis albidis, cujusmodi viscida; igitur & urinæ corpus indicabit terram, ac sal, & viscidum abundare in eo, cujus est urina ejusmodi, & sedimentum indicabit sal præcipue solutum à tartaro, & cum humore viscido plus minus misto; humores autem viscidi, seu crassi, & duræ partes, ad hoc ut fluant, plurimam pressionem exigunt, minima autem in articulis; eorum igitur miscella ad articulos perducta difficile per eos movebitur, atque aliò derivabitur, unde in iisdem subsistet, & siquidem sal sit cum humore ita mistus, ut vellicare, ac pungere articulum non possit, humor autem sit tam crassus, ut discuti sensim nequeat, fiet tumor indolens, & solum quid lassitudinis procreans: si verò sal sit liberior, liquidumque fluidius, fiet sensus doloris acer sine tumore, utrumque si liquidum crassius, sed liber, vel copiosior sal: quare urina crassa album deponens, tumorem, aut dolorem in articulis indicat. Postremò ait Hipp. *Que autem sunt reliqua sedimenta* (nempe foliacea, furfuracea, squamosa) sed hæc sunt evidentia, & nihil indigent explicatione.

Urina crassa album deponens, tumorem, aut dolorem in articulis indicat.

Idem juxta ordinem Dureti

De Urinis p. 509.

Ex Coacis Prenotionibus.

Primò. *Urina in febre albam, & levem habens hypostasin, atque constantem, citam ejus dimissionem ostendit.*

Quoniam enim ejusmodi sedimentum indicat materiam crassam, sive ex sale, sive ex humoribus crassis, ac viscidis, sive ex utrisque; si igitur ejusmodi sedimentum habuerit signa perfectæ coctionis, cujusmodi est lævitas, neque fuerit inconstans, & varium juxta tempora, sed per totum morbum diebus singulis apparuerit eodem modo, indicabit materiam febris per urinam excerni, adeoque brevi evasurum hominem. Adde his indicari per ejusmodi sedimentum, villorum sive naturæ vigens robur, cum materiam etiam motui magis repugnantem in ipsum agere, ac solvere possit, quod brevioris faciet morbi durationem. Insuper cum ejusmodi sedimentum sit simile sedimento sanorum, nihil fortè habebit cum febre communionis, sed erit id quod naturaliter excerneretur; quod si fiat, multò certius erit brevi reparandæ sanitatis indicium, arguet enim per ejusmodi febrem operationes naturales minimè impediri.

Sedimentum album, læve, & constans cur bonum in febre.

Secundò. *Idipsum ostendit Urina, quæ ex confusa quippiam pingue ostendens aquefcit.*

Urina ex turbata aquefcens cum materia quadam viscida cur in febre bonum.

Laborant hic interpretes; neque enim pinguedo in urina solutionem morborum, sed exitium portendat oportet, cum sit colliquationis indicium. Ipse vero censuerim illud pingue non intelligendum de vera pinguedine, aut materia unctuosa, sed de materia crassa, ac lenta instar olei, quod non obscure indicare videtur additum illud quippiam, eritque materia tenax, & viscida, quæ conjuncta cum antecedenti urina turbata, & mox aquefcente, indicium optimum erit; cum enim urinæ turbatio agitationem, & solutionem humorum indicet; si hæc igitur abeat in tenuiorem, qualitatibus omnibus aquæ magis similem, indicabit agitationem illam quievissè, & cessasse solutionem: adsunt autem materiæ viscidæ; igitur ex ea solutione orta est compositio humorum talis, ut materiæ difficilè mobiles, & febrem conservantes excernantur, quod erit ejusdem brevi cessaturæ indicium.

Tertiò. *Quæ autem subrubra est, habetque subrubram hypostasin, atque lævem, siquidem ante septimum diem fuit hujusmodi, septimanam febrem exsolvit; si autem serius longiorem, vel omninò longam.*

Urina rubra cum simili sedimento lævi cur, & quando bona in febribus.

Quoniam sedimenti lævitas indicium est bonæ coctionis, totius nempe humoris æqualiter cocti, rubedo autem sive urinæ, sive sedimenti materiæ crassitiem aliquam, nempe parum humoris, aut plurimum tartari cum sale; si igitur hujusmodi urina ante septimum, criticum nempe appareat, indicium erit naturam esse tam validam, ut crassitiem illam movere, ac solvere possit, adeoque ex toto movebitur, ac solvetur die naturali solutionum, nempe septimo critico. Si verò post diem criticum adpareat, indicium erit crassitiem esse tantam, ut moveri, ac solvi non potuerit, unde longius tempus exiget ad solutionem, & erit diuturna febris.

Quartò. *Quin etiam Urina, si nubeculam quarto die subrubram assumpserit, septimanam exsolvit, si cætera convenienter sint constituta.*

Nubecula rubra quarta die in febre bona.

Quoniam enim nubecula indicium est motus, & solutionis tenuiorum partium; rubor autem mitionis partium duriorum, nubecula igitur rubra indicabit humores peccantes moveri jam, ac solvi, & excerni per urinam non eorum solum partes tenuissimas, verum etiam crassiores aliquas, cujusmodi sunt duræ; quare si validius fiat villorum robur per dies succedentes,

diets, & dies
amabitur breve
quarto semper ar
etiam, & crassit
tem ut cum ha
intelligendum

Quintò.
habe
longi
tur, &
vacant

Quoniam enim
mum liquidi sine
ligemus has par
multa liquidis d
si liquidum aut
ac solvi. Simili
mordi arguit; of
viscidi potest, m
gula per longum
criticos tartaro
sine condum er
da, & materie
fluat, indic
tam maxime

Sextò.
quid

Vetustis in
ex Greco text
quod hæc app
aph. 72. 4. C
si quæ hæc red
ms, & retulit
copiam, coacer
unde difficilime
secundi judic

dentis, & dies, quo apparet ejusmodi nubes, sit criticorum index, ominabitur brevem febrem: quartus autem est septimi critici index, & a quarto semper augetur villorum vis, igitur per succedentes dies crassiores etiam, & crassissimæ partes solventur, & septima evadet æger. Oportet autem ut cum hac urina reliqua etiam signa conveniant. Quod in omnibus intelligendum est.

Quintò. *Tenuis autem, & biliosa, ac ne vix quidem exiguam, habens hypostasim, tum quæ in melius, modo in pejus mutatur, longi est morbi. Si autem hæc longius indicem consequantur, & circa crisin tardiora sint omnia, periculo certe non vacant.*

Quoniam enim urina tenuis, & subflava, & sine sedimento arguit plurimum liquidi sine duris partibus, cum igitur dabitur urina ejusmodi, intelligemus has partes duras intra corpus detineri, & cum ex se ipsis etiam admixtæ liquidis difficilè moveantur; ac solvantur, multo difficilius id fiet, si liquidum auferatur, quare longum tempus requiretur, ut moveri possint, ac solvi. Similiter quæ in melius, mox in pejus mutatur, diurnitatem morbi arguit; ostendit enim materiæ multitudinem, quæ modò villorum vi solvi potest, modo non potest; & eo diurnior erit morbus, si hæc singula per longum temporis spatium perseverent, ut patet. Si verò ad dies criticos tardiores motus, ac solutiones fiunt, tum equidem etiam de morte suspicandum erit; cum etenim ad dies illos natura debeat esse maximè valida, & materies maximè mobilis, ac fluxilis; tardiùs autem moveatur, ac fluat, indicium erit, vel materiem esse maximè contumacem, aut naturam maximè infirmam, aut utrumque, quod periculo non vacat.

Sextò. *Aquosa verò, & alba exactum ad morbum in vetustis quidem difficilis est, nec secundi judiciz.*

Vetustis intelligendum esse chronicis, nempe longioribus morbis patet ex Græco textu; & aquosam urinam albam esse aqueam pellucidam patet, quod hæc apponitur tenui, biliosæ superioris textus, ut etiam appellatur aph. 72. 4. Quoniam itaque aquea pellucida caret partibus crassioribus, si igitur hæc reddatur ad extremum usque morbi & hic morbus fuerit diurnus, & vetustus, arguet in corpore detineri maximam contumacis materiæ copiam, coacervatam nempe per totum longum tempus vetusti morbi, unde difficillimè moveri, ac solvi poterit; eritque propterea difficilis, nec secundi judiciz.

Tenuis, biliosa, sine sedimento, inconstans longi morbi: longioris quo diutius ita se se habet: periculosa circa crisin tarda sunt omnia.

Aquea pellucida per totum vetustum morbum sibi constans periculosa.

Septimò.

VII. *At verò nebula in urinis alba quidem & fundum versus Utiles; rubra autem, nigra, livida item difficiles.*

Nebula alba descendens utilis
rubra, nigra, livida, difficilis.

Patet enim ex superioribus, album contentorum colorem crassæ materiæ solutionem indicare, & crassioris, quo contenta magis ad imum accedunt: coloratæ verò majorem cohesionem inter partes salis, ac terræ, vel eorum majorem quantitatem, quod cum difficilis solutionis sit pro diverso colore magis ad saturum tendente, eo difficilioris solutionis erit materies.

VIII. *Periculosa inter urinas que biliosa est, nec subrubra, tum similis amylo cum alba hypostasi, quin etiam ea, que & colore, & hypostasi variegata est, idque potissimum, cum è capite sunt Rheumatismi.*

Biliosa non rubra
amylo similis cum
albo sedimento,
multicolor cum
simili sedimento,
& præcipue in fluxionibus à capite,
periculosa.

Alba hypostasi. Ex textu Græco patet. Biliosa enim urina solùm sine admista rubedine indicat partem maximam tartari detineri intra corpus, unde difficilis fluxus &c. Urina similis amylo cum alba insuper hypostasi crasfitiem maximam humorum ostendit, non eam tamen, quæ fit per solutionem ad salutem tendentem, sed liquationem partium solidarum, quibus putrefactis in aqua, similis est amyli crasfities nescio quid pinguetudinis habens. Quod si urina, & hypostasis sint diversimodè coloratæ, periculosum erit; arguet enim, vel eodem tempore in diversis partibus corporis diversorum corporum solutiones fieri, vel eorundem in iisdem diverso tempore, quod propter multitudinem materiæ solvendæ, & diversarum virium, quæ requirentur ad eorum solutiones, periculosum erit. Et eo quidem magis, si fluat à capite pituita; illa etenim cerebrum, à quo virium fons, infringit, & cum separetur à sanguine, arguet per ipsius separationem sanguinem totum solvi miris modis, ignotis etiam, unde diversorum humorum productio, & urinæ cum hypostasi multicolores.

IX. *Periculosa etiam que transit de nigra in tenuem biliosam, tum illa quod ex hypostasi sua divellitur.*

E nigra in tenuem
biliosam transiens
periculosa, &
a cujus sedimento
velut enæorema
divellitur.

Quoniam enim niger color parum humidi cum multo tartaro arguit, tenui autem biliosa plurimum humidi cum paucis tartaro; ut igitur urina nigra in tenuem biliosam transeat, oportebit, ut plurimum terræ detineatur in corpore, plurimum humidi excernatur, unde illa motu, & solutu evadet difficilior, unde periculum. Si verò ex hypostasi divellatur aliquid, nempe ascendat, ut est enæorema, indicabit non eam esse solutionem sedimenti, ut per eam fiat apta mistio cum partibus subtilioribus; abripiuntur enim libere, & ascendunt; unde etiam in corpore partes eadem subtiliores, &

Angis mobilis
minuens magis
X. Quia
statis
Dubitum
Hippocrati, u
que quor. Ex
te cocto, fire
de hypostasi.
ta fieri, non l
guz glomerat
statis ex glomer
aprior, cum re
mal coactum m
hinc igitur ad d
cum illa ab excol
tenam abundat
à bile provenire
quod occupat
que ipsum ex
obint, & h
excurrere p
per reuon
bri, nempe b
poruptio illa
cum porupt
relinquatur
humido eti
immo extere
tinere postine
XI. Quia
coqu
est in
Palliper
cat. Quoniam

& magis mobiles à crassioribus, & minus mobilibus fecerentur, easque relinquent magis motui ineptas, & viscidas, unde periculum.

X. *Quin etiam que ex glomerata sublivida habet hypostasin, etiamne tum in dolore est hypochondrium, idque opinor dextrum; aut sunt præterea biliosi, atque assurgunt parotides dolorifica? His brevi prorupta alvus pestifera.*

Dubium qua ratione sit exponenda hæc prænotio, & incerta etiam Hippocrati, ut ex loquendi modo patet per interrogationem cum dicto *idque opinor*. Ex *glomerata sublivida* asserunt intelligendum de enæoremate coacto, sive simul collecto, vel conglobato, post quod appareat sublivida hypostasis. An etiam exponi potest de hypostasi, quæ prius glomerata fuerit, mox sublivida appareat, vel etiam de eadem hypostasi, quæ & figura glomerata sit, & sublividi coloris, quasi dicat, *urina, cujus hypostasis ex glomerata materia sublivida est &c.* Hujusmodi expositio videtur aptior, cum rem totam clariorem faciat. Quoniam enim sedimentum simul coactum magnam tenacitatem, & gravitatem materiæ significat; si huic igitur addatur color sublividus, majorem materiæ crassitiam indicabit, cum illa ab excessu durarum partium proveniat, ac proinde ejusmodi materiam abundare in corpore, & siquidem aliunde innotescat colorem illum à bile provenire, mirum non erit, si hypochondrium dextrum doleat, quod occupat jecur, in quo colligetur materia bilis non naturalis crassior, quæ ipsum extendet, & in dolorem coget. Necessarium insuper, ut biliosi sint, & fieri poterit, ut ejusmodi humor per corpus fluens cum sanguine excurrere per parotides non possit, adeòque eas in tumorem attollat propter tensionem, & vim bilis vellicantis dolorificam. *His prorumpat alvus brevi*, nempe brevi temporis spatio ab initio morbi; erit igitur tempus, quo proruptio illa non erit critica adeòque vel excernatur purum humidum, & cum proruptio significet excretionem copiosam in magna quantitate, & relinquentur partes crassæ magis difficiles fluxui, unde cita mors, vel cum humido etiam pars crassior, & indicabit maximam villorum infirmitatem, immò extremam propter dejectionem copiosam, quasi jam nihil ulterius retinere possint, unde cita mors.

XI. *Quæ ex improvise, immeritò, & paulisper urine coquantur, prædæ; atque omninò quicquid immerito coctum est in acuto malum.*

Paulisper apud Hipp. brevis durationis, & subito deficientis significat. Quoniam igitur coctio solutio est, cum quid solvitur præter rei præ-

Urinæ conglomeratæ sublividæ hypostasis quid portendat.

Subitò, & immeritò cocta malum, & brevis durationis.

E

sentis

sentis ordinem, malum erit: arguet autem non solutionem vi fibrarum factam, sed violenti motus, quo partes magis mobiles se se à crasrioribus expediunt, unde nubeculam aliquam ostendent, signum coctionis; quæ tamen brevi durabit, & evanescet propter tenuitatem partium, sicuti propter eandem tenuitatem subito, seu ex improvise eruperunt. Hinc autem fiet, ut partes crasiores soluta magis difficiles evadant, unde malum.

XII. *Prava autem est illa, quæ ab his prærubra virulenti quippiam efflorescentis continet.*

Quoniam enim color impense rubens maximam terræ quantitatem arguit cum pauca liquidi, viror autem similiter earundam durarum partium excessum, cum urina à subita illa coctione, nempe solutione, gradum non facit ad majorem facilitatem fluxus, indicat vel fixatum, vel absumptum humidum per ejusmodi solutionem, vel auctam durorum quantitatem, ex quibus singulis augetur solutionis difficultas, & fit urina pravitas.

XIII. *Urina autem, quæ alba funditur, atque pellucida mali est omnis, atque potissimum hæc in phreneticis.*

Relinquit enim in corpore crassa omnia, & cum hæc in phreneticis stagnent juxta cerebrum, fit inflammatio major, unde dolor major, pressio cerebri major, unde obstructio major, ac demum impedimentum maximum, vel absolutum spiritum, unde hæc urina in eo morbo pessima ratione partis, in qua morbus viger.

XIV. *Prava est item, quæ mox à potu effluit, maximeque pleuriticis, & peripneumoniacis.*

Indicat enim eam occurrere resistantiam in canalibus, per quos naturaliter fluere antequam redderetur, ut ad eandem subsistat, & validè prematur potus, atque ex iis per pressionem exsudat, unde ab arteriis absorbeatur, & perducatur ad Renes multo citius, quam si per canales suos fluxisset; quod si id contingat in pleuriticis, aut peripneumoniacis, arguet occlusionem validam vasorum pulmonariorum, adeoque difficilis curationis. Provenire etiam potest velox illa urina à potu excretio à siccitate, & calore partium statim à ventriculo, & intestinis liquidum absorbentium, atque ita in arterias subito derivantium: quod in postis morbis cum insigni inflammatione sit oportet.

XV. *Prava est illa etiam, quæ ante rigorem oleosa mejendo emittitur.*

Oleosa enim liquationis est signum: itaque vel rigor supervenit liqua-

Transitus ab hac in prærubram cum virore maxime.

Alba lucida semper mala, sed in phreneticis maxime.

Prava quæ mox à potu redditur in pleuriticis præfertim, & peripneumoniacis.

Et quæ ante rigorem oleosa redditur.

quoniam ratione
lotionem indica
vel simul utrum
movebit: vel
bre aliqua
vi rigori, si
tione concu
XVII. M
sup
Quoniam
in istis urinis exco
non erant illa
que erant hum
crassa mater
quo acuti mo
malum.
XVII. P
gram
mag
Niger eni
de urina nigra
que maxime
en absump
tartarum fo
humores om
quid falsi, &
solutio. P
adhuc tantu
iporum p
gule pestif
XVIII.
&
Nempe
pot. Grand
mos qui gran
mores: contine
vel majorem, at

quationis ratione, & tunc urina illa præcedens pessimam esse liquationis solutionem indicabit, quæ vel calorem absumat, vel particulas irritantes, vel simul utrumque producat, ex quo rigor superveniens liquationem promovebit: vel rigor supervenit aliunde, puta ex gratia, quia laboret ille febre aliqua intermittente, ac tùm similiter cum oleosa liquationem indicet vi rigoris, tùm ratione materiæ irritantis, à qua rigor producitur, tùm ratione concussionis, qua rigemus, promovebitur liquatio.

XVI. *Malum est etiam in acutis, cum virescentes urinae sunt, nec superficie tenus.*

Quoniam enim viror ab excessu crassiorum supra liquidum provenit, in iis urinis excedent crassiora, & cum viror ad superficiem non pertingat, non erunt illa liquido benè permixta, sed separari statim poterunt, adeoque erunt humores nimis soluti. Erunt igitur & uniendi rursus aptè, & crassæ materiæ solvendæ, & in fluxum agendæ, quod brevitas temporis, quo acuti morbi judicantur, non permittit, unde in acutis ejusmodi urinæ malum.

Et que virescat nec superficie tenus in acutis.

XVII. *Pestifera autem est urina, quæ & hypostasim habet nigram, & ipsa quoque est nigra. Sed pueris pestifera est magis aquosa.*

Niger enim color à partibus duris maximè excedentibus provenit, unde urina nigra cum simili sedimento salis, & tartari maximam copiam arguet maximè soluta, & cum minima liquidi quantitate; quæ proinde vel erit absumpta, vel hærebit alicubi in corpore; unde primò major sal, & tartarum solvendi difficultas: maxima autem eorum copia indicabit, vel humores omnes, vel partes etiam solidas ita corrumpi, ut ab ipsis etiam quicquid salis, & tartari inest, abripiatur, unde arguetur immedicabilis totius solutio. Pueris autem, quibus naturalis est alba, opaca, crassa, cum adhuc tantum non ex mucro constent, si aquosam reddant, argumento erit ipsorum partibus inhærere crassius illud, & opacans, unde utrisque singulæ pestiferæ.

Et nigra cum nigro sedimento pessima, & pueris aquosa.

XVIII. *Contra est de Urinis tenuibus, quam de concretis. Sed & grandinosa, genituralis, continenter effusa laboriosum.*

Nempe malæ sunt, & tenues, & crassæ, sed oppositis de causis, ut patet. Grandinosa autem, & genituralis, cum contineant intra se globos quasi grandinis, vel genituræ, arguunt coctu difficiles, ac tenacès humores: continenter autem effusæ, vel debilitatem vasorum urinariorum, vel majorem, aut minorem liquationem partium.

Et tenues, & crassæ, & grandinosa, & genituralis, & continenter effusa.

XIX. *Quin etiam perniciofa est omnis Urina, quæ clam effunditur.*

Et quæ clam red-
ditur.

Arguit enim privationem sensus, aut sensus, & motus in partibus inferioribus, quod non fit sine læsione plurium nervorum, & præcipuè spinalis medullæ, unde perniciosa.

XX. *Peripneumonici perniciofa est urina, quæ principio quidem cocta post quaternarium tenuatur.*

Et quæ principio
cocto in quarta
tenuatur exitialis
peripneumonici.

Indicabit enim in pulmonibus inflammatis detineri crassiores partes, unde tumor contumacior fiet, & eo periculosior, quod urina tenuatur die critici indice, ac ostendit proinde non esse vim villorum tantam, ut possit dura cum liquidis simul excernere, quod præstitit primis diebus, sed liquidum, solum, unde continuè lassabitur, & fortè septima succumbet, non ratione solius inflammationis quatenus talis est, sed præcipuè, quoniam ipsius augmentum ingens impedit fluxum sanguinis per pulmones, adeoque etiam per corpus; ejusdem enim molis inflammatio mortem non afferret, si in aliqua alia parte orta esset.

XXI. *Pleuriticis urina prærubra, caliginosa cum varia hypostasi, nec discreta maximam partem mortifera est quatuordecim intra dies.*

Et prærubra, cali-
ginosa cum varia,
nec discreta hy-
postasi exitialis
pleuriticis intra
14. dies.

Color impensè rubens, & ad nigrum accedens qualis caligo, durarum partium solutionem à liquido & cum parvo liquido mistionem arguit; hypostasis non discreta eadem est cum hypostasi non collecta simul, & quasi discreta à reliquo urinæ corpore; varietas diversa, vel gravitas, vel color, vel utrumque, divulsio illa partium, & quasi innatatio per particulas majusculas per imum urinæ minimam arguit inter eas cohesionem; adeoque ex his omnibus maxima humorum, & fortè solidarum partium solutio arguitur cum humidi absorptione, sine quo vix fluere poterunt, & facilè intra quatuordecim dies ad pulmones per pleuritim impeditos motu subsistet, unde mors.

XXII. *Sed illud confestim mortiferum est in pleuriticis, urinam reddi porraceam cum nigra hypostasi, aut furfuracea.*

Et in iisdem sub-
tò exitialis porra-
cea cum nigra hy-
postasi, aut furfu-
racea.

Saturè enim virens porri color crassorum cum paucò liquido admistionem, & niger hoc ipsum magis indicat, unde per vim inflammationis erit ferè totum absumentum liquidum, & solutæ duræ partes, quæ vix fluere poterunt, cum interim etiam è solidis corporis aliæ duræ abripiuntur, eoque magis si squamulæ appareant quasi furfuris, easdem duras particulas cum

cum duris, sed viscidis partibus aliis compingi ostendet, atque hinc inflammatio major à duris partibus affluentibus; difficilior fluxus tenaciorum humorum per corpus, ac demùm ex toto sublata pressione pulmonis, unde confestim mors.

XXIII. *Iis autem, quos occupat febris ardens, aut iis qui cum febre sunt catochi, urina est pessima multum alba.*

Sive hæc sit alba perspicua, sive lactea, non multùm interest; in utroque enim casu argumento est, partes crassas detineri in corpore, & augere quicquid mali igitur in iis morbis.

Et alba in febre ardente, & catocho.

XXIV. *At verò, Urina cruda jamdiù sic reddita, si cætera sint salutaria, abscessum denunciat cum dolore, idque in partibus, quæ infra sunt sub diaphragmate*

Quoniam urina cruda argumento est duriores partes intra corpus detineri, quæ igitur cruda jam per longum tempus est reddita, indicabit plurimum duræ materiæ in corpore detineri; si igitur sint salutaria omnia, non detinebitur in partibus principibus, puta, pectore, & capite, cum in iis collecta materies etiam mediocris quantitatis, nedum majoris, cujusmodi nostra hæc esse debet, difficiles subitò affectiones producat; detinebitur igitur infra septum, ubi collecta demùm solvetur, sive coquetur, & abscessum producet; continet autem sales, ac tartarum, materias nempe irritantes, & est insignis molis, igitur tendet, ac stimulat, seu producet abscessum cum dolore.

Ab Urina diù cruda abscessus cum dolore infra septum si bene se habeant omnia,

XXV. *Hic textus nihil ad urinas; habet enim. Dolorum per lumbos oberrantium cum febre, & sine febre ad ischium transitus esse solet.*

XXVI. *Urina liberaliter mejendo emissa, quæ habet pinguem hypostasim, febrem abire denunciat.*

Patet ex dictis facilè; pinguis enim hypostasis crassa est, unde crassæ materiæ fluxus cum apta quantitate liquidi, quod per liberalem urinam excretum supponitur.

Copiosa cum crassa hypostasi febrem solvit.

XXVII. *Cruenta verò urina principio reddita, longi est morbi: at perturbata quæ non subsidit, recidiva: sicut & alba qualis est jumentorum, cephalalgia, pelliculosa autem convulsionis.*

Cruenta urina vel vere à sanguine, vel à colore rubicundo qualis sanguinis. Si à cruore veto, longum morbum faciet, siquidem vas, ex quo effluxit, difficilis sit conglutinationis, & quantitas sanguinis non tanta, ut

Cruenta longi morbi: turbata non subsidit recidiva: qualis jumentorum ce-

phalalgia: pelliculosa convulsionis index.

ægrum subito interimere possit. Si verò à colore, indicabit magnam quantitatem materiæ crassæ, quæ, ut aptè solvatur, & fluat, longum tempus exigit. Si perturbata non subsidat, argumento erit humores omnes in tali esse agitatione positos, ut soluta sint omnia, nec in mistione persistere possint vix coherentes, unde morbus rursus, seu recidiva; & si quidem crassiores partes, & irritantes ac tendentes ad membranas cerebri, vel exteriora cerebri subsistant, dolorem capitis, seu cephalalgiam excitabunt, quod continget in urinis, quales jumentorum; si verò vel obstruat, vel irriter nervos, vel spatia musculorum, convulsionem, quod faciet pelliculosa fortè magis secretis salibus ab iis pelliculis solùm ex materia viscida constantibus.

XXVIII. *Urina autem, quæ sputiformes habet hypostases, vel limosas, rigorem denunciat.*

Sputiformis, aut limosi sedimenti rigorem indicat.

In sputo subtilis materies continetur, unde in simili sedimento spiritus, materies nempe tenuis, & irritans, quæ cum per corpus fluat ad membranas veniens, sensum sibi accommodatum doloris excitabit, unde rigor. Simili de causa à limoso sedimento arguetur humorum solutio talis, ut acris materies libera sit, & irritare proinde debeat, eaque ratione ad rigorem cogere.

XXIX. *Illà verò quæ habet quasi telam araneam, colliquamentum ostendit.*

Colliquamenti telam araneam habens.

Erit hæc constitutio subtilissimum, & rarissimum quasi velum, quod tamen suis coharebit partibus, apparebitque postquam urina quievit. Eo igitur tempore convenerint oportet simul particulæ, quæ se invicem apprehendere possent, cujusmodi sunt pingues, unde colliquamenti indicium.

XXX. *Quæ in erraticis febribus sunt nigra nubecula, quartanas denunciant.*

Urinæ cum nigris nubeculis, & febribus erraticis quartanas portendunt.

Quoniam nubecula à subtilioribus partibus provenit, niger color à crassis; in iis igitur erraticis febribus apparebit per nigras nubeculas signum inchoatæ coctionis in humore crasso; sed persistent adhuc febres erraticæ cum iisdem nubeculis, igitur humor idem nunquam benè solvitur; sed idem ille humor crassus, nisi benè solvatur, tandem quartanam producit: patet itaque effati veritas.

XXXI. *Decolores autem cum nigris encephematis, vigiliis, & perturbata mente, phrenetica.*

Decolores cum nigris encephematis, vigiliis, &

Quoniam nullus color est perspicui, perspicuitas autem in urina à defectu partium crassiorum; positæ igitur urinæ indicabunt in aliqua parte

cor-

appetit crassa sub
tenuis etenim ena
quatenus autem
comadem ab h
te corporis d
cerebrum non
rebrum, adeo
inflammatione

XXXII.

Effatum nigr
laurium retreos
in urinis, vel com
tem sanguinis, u
argua coquam
fundunt, unde
cerum.

XXXIII.

hæc per

Aquosa en
tubona, sint mo

u cornes, quæ

& aquæ permix

quod signat to

quæ proinde

quæcor, eorq

per carnes mor

per alvum ero

mucus secretus

XXXIV.

Quoniam

ter, igitur liqui

te; sed idem est

perit igitur urin

liter si quoniam

peritiam, unde

partibus, quæ b

corporis crassa subsistere, & id ipsum confirmabunt enæoremata nigra; quatenus etenim enæoremata tenuius quiddam in urina contineri ostendent, quatenus autem nigra, partim paucitatem materiæ crassæ in urina, partim eorundem ab humoribus secretionem arguent, unde facilè in aliqua parte corporis decumbunt; vigiliæ autem, & perturbata mens indicant circa cerebrum non naturale quid reperire; igitur materies illa subsistet circa cerebrum, adeòque cum sit cum sanguine permixta, facilè phrenitidem, seu inflammationem producet, & delirium.

perturbata mente
phrenitidem,

XXXII. *At verò lixivium cum dispnæa sunt hydropifica.*

Effatum nimis obscurum; quam enim hydropem, aut cujus generis lixivium referens urina, aut à qua causa proveniens hydrops producitur ab iis urinis, vel cum iis conjunctis? An spiritus difficilis ita alterat solutionem sanguinis, ut urina illius saturi coloris, cujus est lixivium, reddita arguat copiam aquæ? an sunt sales, & terra magis acres, & erodunt, aut fundunt, unde hydropis origo? sed plurima dici possunt, nullum eorum certum.

Lixivium cum dispnæa
hydropifica.

XXXIII. *Urina aquosa, vel conturbata, tenera, & facile solubili asperitate liquidam fore alvum denunciat.*

Aquosa enim facilem fluxum, sicut etiam ita turbata, ut ea quibus turbatur, sint molissimum quiddam, & facilè tactui cedens, ac divulfile, ut carnes, quæ jamdudum mortuæ sic tenescunt, ut vi minima lacerentur, & aquæ permisceantur, cum ipsa mucum fluxilem maximè efformantes. Aquosi igitur humores humectabunt partes omnes, adeòque alvum etiam, quæ proinde & ratione humefactionis, & ratione humorum aquosorum liquescet, eosque excernet, similiterque, si fuerint urinæ qualis ille mucus per carnes mortuas, humescunt enim partes similiter, & mucus eo magis per alvum excernetur, quod etiam naturaliter in intestinorum glandulis mucus secernitur.

Aquosa, vel conturbata molli
asperitate alvum
liquidam.

XXXIV. *Quæ ex tenui crassa efficitur urina, an sudorem prænuñciavit, an præcessisse spumosa, in seque subsidens.*

Quoniam, cum ex tenui fit crassa urina, minus liquidi contineat oportet, igitur liquidum illud aliquò abiit, asportata minori durorum portione; sed idem est liquidum urinæ, ac sudoris, & sal in utrisque similiter, potest igitur urina, quæ ex tenui fit crassa, prænuñciare sudorem. Similiter si quis sudaverit, absumserit ille portionem liquidi, & salis ad urinam pertinentis, unde quod urinæ superest, erit crassius, & magis cohærens partibus, quare bullas detinebit diutiùs, & copiosius; unde poterit urina spu-

Ex tenui crassa futu-
rum, spumosa, &
in se subsidens fa-
ciat sudorem.

spumosa sudorem præcessisse ostendere; ac demùm cum urina ejus, qui jam sudavit, multum durarum partium contineat, poterunt hæ subsidere, & urina spumosa, atque in se subsidens præcessisse sudorem demonstrabit.

XXXV. *Cum in tertianis horrifera, velut nubecula nigra sunt, incertum horrorem denunciant.*

Nubecula nigra in tertianis horrifera horrorem vagum.

Nigra nubecula signum imperfectæ coctionis in materia crassa, quæ in tertianis horrifera erit etiam irritans, ut horror excitetur; cum igitur ab imperfecta coctione, & repugnantia crassi humoris determinari non possit tempus coctionis absolutæ, sed vago quodam ordine possit plus minus fluere, & quoties fluit sit excitandus horror, hinc ejusmodi urinæ incertum horrorem, nempe vagum, & nullo determinato tempore invadentem præfagiunt.

XXXVI. *Membranacea urine, & quæ cum horrore supprimuntur, convulsionis prænunciæ.*

Membranacea urine cum horrore suppressæ convulsionem.

Suppressio enim illa cum horrore nihil aliud est, quam totius corporis, & musculi circularis colli vesicæ contractio, sive convulsio debilior: membranacea autem urine cum proveniant à viscidis in paucas laminulas coagmentatis, argumento sunt copiarum eorundem humorum, qui partes subtiles magis liberas relinquentes easdem acriores reddunt, unde & ipsæ, & spiritus, & sanguis acriores redditi horrorem primò excitant, mox convulsionem, nempe contractionem musculorum vehementiorum.

XXXVII. *Urina quæ utilem habet hypostasim, & mox non habet, laborem, & mutationem ostendit.*

Mutari in deterius malum.

Facile patet ex dictis; transit à fluxili ad non fluxile.

XXXVIII. *Quæ perturbata hypostasim habet residens, rigorem circa crisin denunciat; fortasse etiam transitum in tertianam, aut quartanam.*

Perturbata urine, inde postquam quiescere sedimentum demittentes horrorem in crisi, tertianas, aut quartanas.

Quoniam perturbatio solutionem, sedimentum autem post quietem urine aptam separationem significat; his igitur urinis apparentibus spes erit crisis; solutæ autem sunt hæc hactenùs nimis partes, igitur fieri poterit, ut in crisi subtiliores, & acriores vellicent magis, atque irritent, unde rigor ad crisin producet, & si in illa nova compositione humorum, quæ solutionem consequatur oportet, producat materies apta tertianis, aut quartanis producendis, eadem generabuntur.

XXXIX. *In*

XXXIX. *In pleuriticis urina subrubra, quæ hypostasin habet lævem, securam crisin denunciat.*

Color enim leviter rubescens aptam indicat permissionem, & quantitatem durarum partium cum liquidis, & sedimentum læve aptam separationem, & æquabilem unius materiæ peccantis, unde indicium est bene valere naturam, ac proinde crisin posse ab ipsa institui qualis convenit, & morbum solvere.

Subrubra cum lævi sedimento optima in pleuriticis.

XL. *Subviridis autem, & florida, cui est alba hypostasis, ipsa quoque citam crisin ostendit.*

Subviridis urina, & florida est diluti viroris, & ad flavedinem vergens, adedque color est urinæ naturali satis proximus, cui si accedit hypostasis alba, ab urina naturali vix differet; quare & humores, & naturæ vires aptissimè se habebunt ad citam crisin.

In iisdem viridis, & florida cum alba hypostasi citam crisin.

XLI. *Sed admodum rubra & florida, quæ viridem habet hypostasin, lævem, exactam, longi & valde turbulenti est morbi in alium transeuntis, non tamen funesti.*

Quoniam enim ruber color quantitatem durorum arguit, floridus autem cum paucis tartaro, nempe duro omnium minimè fluxili: viride verò sedimentum plurimum similiter durorum cum paucis liquido, sed læve, & exactam materiam ejusdem naturæ, & æqualiter coctam, ratione igitur coctionis funestus non erit morbus, cum villorum vis possit etiam dura illa in fluxum agere: quia verò dura sunt in insigni quantitate, & partim conjunguntur in sedimento, partim cum urina hærent, hinc fit, ut eorundem apta permistio non habeatur, unde nec aptus fluxus, quæ ut consequantur, opus erit longitudine temporis, quo fient tot solutiones, & compositiones novæ, quousque demum naturalis occurrat, & cum inter eas dari possint humorum generationes aliorum morborum causæ, fieri poterit transitus in alium, sed tutum morbum.

Rubra florida cum viridi sedimento lævi, & exacto longum, & turbulentum morbum, vel transitum in alium, sed non lethalem.

XLII. *Aquosa verò, & alba, quæ similem habet crassiori farine, & rubram hypostasin, periculo, & labori locum esse significat: viridis autem, quæ rubram, & instar crassioris farine habet hypostasin, longi, & periculosi est morbi.*

Aquea Urina crassæ materiæ defectum indicat, siquidem perspicua; si alba, excessum, & quidem viscidæ; unde si hypostasis sit qualis farina crassior, adhuc major aderit crassæ, & viscidæ materiæ copia, & cum hac

Aquosa alba cum sedimento farinaceo, & rubro laboriosum, & pe-

periculosum mor-
bum: viridis
cum sedimento
simili, morbum
longum & peri-
culosum.

conjunctus rubor indicabit etiam materias adesse duras, quæ omnia, ut coquantur, longitudinem temporis exigunt, & laborem, & morbum minuantur periculosum, nisi per totum illud tempus aptæ vires sufficiant. Quod si cum simili sedimento urina fuerit viridis, durarum partium copia majorem significabitur, unde longus & periculosus morbus.

XLIII. *Urina iis, quibus tumores assurgunt sub auribus, citò, & paulisper mitigata prava: ibi tum perfrigerari pestiferum. Idipsum t. 7. vel 4. lib. 2. Coac. juxta Dureti ordinem.*

In parotidibus
mutata subito in
melius, nec con-
stans mala, ac
tum perfrigerari
pestiferum.

Cum etenim subito permulentur urinae in melius, & brevi persistant in eo statu, manifestum est meliorem illum subito genitum statum non esse fibrarum opus aptè solventium, sed humorum violenter se solventium in non naturalem dispositionem, cui si succedat perfrigeratio, nempe, externarum omnium partium refrigeratio, pessimum erit, indicabitur enim omnium externorum canalium capillarium obstructio à novis pravis humoribus genitis, unde mors irreparabilis.

XLIV. *Vesica intercepta, quippiam habet convulsivum, idque cum aliis, tum si accesserit cephalalgia. Quæ ibi torpide exsolvuntur, morosa sunt, non tamen mortifera. An vero idipsum est mentis emotæ?*

Urina suppressa
convulsionem
musculi cervicis.

Per vesicæ interceptionem intelligitur suppressio urinae à sola vesica proveniens, ubi sanè nihil dubium id pendere à convulsione sphincteris cervicis effluxum prohibentis, præcipuè si adsit cephalalgia nervos validius comprimens, & musculum illum in validiorem contractionem urgens. Quæ tum exsolvuntur lento motu, difficilia sint oportet propter partis immobilitatem, non tamen lethalia, cum diù perdurare possint. In emotæ autem mente eadem convulsio continget, si vagi spiritus eò agantur.

XLV. *Renum repente dolor obortus cum urina suppressa, lapillos, aut crassam urinam mejendo reddendam ostendit.*

Patet hujus necessitas ex se ipsa abundè.

Renum dolor su-
bitus lapillos, aut
crassam urinam.

XLVI. *Tremores qui senioribus tum in febre, tum sicut insuper apparent, fortè lapillos mejendo emittunt. Si scilicet febris accidentalis fuerit à dolore in Renibus, & tremor similiter. Sed & hoc patet.*

Idipsum in seni-
bus, cum vel sine
febre.

XLVII.

XLVII. *Vrina intercepta, & gravitas in aqualiculo stranguriam futuram denunciat: si minus, alium morbum, quo laborare consuevit.*

Urina intercepta convulsionem sphincteris arguet, vel quicquid aliud prohibens effluxum; gravitas in imo abdomine copiam ejus validè nitentem, unde saltem guttatim stillabit superato sensim obice, quod si ne extillet quidem, partim per dolorem excitabit morbos excitatu faciliores, nempe consuetos, partim per exsudationem urinæ in vesicam nitentis in vasa sanguinis.

Urina suppressa, & gravans aut stranguriam, aut consuetos morbos.

XLVIII. *Cum ileosis interceptio est urina, cita mors venit.*

Ad hoc enim ut intercipiatur urina ab ileo, oportet illud intestinum tam extendatur, ut vesicæ collum, & partes illi proximas ita premat, ut effluere urina non possit, quod maximi, & extremi, atque irreparabilis tumoris erit. Quin insuper, etiamsi minus tumeat, si tamen valide premat corpus vesicæ, aut Uretheres occludat, ac denique etiamsi vesicam non premat, sed Uretheres, quorum uterque ileo per longam sui partem statim subjacet, atque ita quidem, ut descensum urinæ in vesicam prohibeat, tum cita mors veniet ratione ilei, & urinæ, quæ à sanguine separari non poterit.

Urina suppressa ab ileo citam mortem.

XLIX. *Vrina in febre, quæ asperum quid habet divulsam, recidivæ denuncia est, aut sudorum.*

Asperum enim illud, & divulsam indicat materias inæqualis, & imperfectæ coctionis, quæ non solventur nisi in recidivam cogant, neque hanc prohibebunt, nisi aliqua alia ratione excernantur, ut per sudores.

Asperum, & divulsam quid habens in febre recidivam aut sudorem.

L. *In longis febribus exiguis, & erraticis urinæ tenues mejendo emissa lienose.*

Ejusmodi enim febres longæ quidem materiam coctu difficilem, seu crassam arguunt, exiguæ parvam quantitatem, aut stimulum, erraticæ incertum, sed tardum motum in eadem semper materia indicant; unde materies hærebit in eo viscere, in quo naturalitèr fecernitur, nempe liene. Si igitur non expurgetur, sed tenues urinæ reddantur, in lienosum abibit æger.

Urinæ tenues in febre longa exigua, erraticæ lienem.

LI. *In febre interdum varias reddi urinas, longi est morbi.*

Indicatur enim multitudo materiæ, & diversæ facilitatis ad fluxum.

Urina varia in febre longum morbum.

LII. *Quæ immemoribus fluunt urinæ pestifera. An verò sic redduntur, ut si hypostasin perturbaveris?*

Urinæ immemorum pestifera.

Si immemores hic ii dicuntur, qui rerum præteritarum non recordantur, non video, cur eorum urinæ pestifera, nisi aliqua solùm, de quibus fortè interrogat, num excernantur quales jumentorum, cujusmodi fiunt in quibus perturbatur sedimentum. Si verò per immemores intelligit non sentientes, ratio patet ex superioribus. Si verò de aliquibus urinis immemorum, id verò certum reor, & siquidem fuerint quales jumentorum, ubi singularis humorum solutio, & perturbatio in crassitiem contingere videtur.

LIII. *Quibus urinæ pauca, grumosa febre non carentibus, tenuium copia ex his emissa prodest. Tales autem (nempe prima) emittuntur ab initio, vel crassam habent hypostasin.*

Urina tenuis, & copiosa succedens crasse & pauca in febre essentiali bonum.

In renum, & vesicæ calculo laborantibus emittitur non rarò urina pauca, & grumosa, & sub initiis & crassum habet sedimentum: copia tamen tenuium urinarum non prodest, sed impensè nocet: ab iis tamen aut abest febris, aut est accidentali propter dolores Renum, aut vesicæ. Pronunciatum igitur est accipiendum de iis, qui februnt, neque februnt per dolores à calculis. In his itaque cum fiat transitus ab urina pauca, & grumosa, nempe crassa, quæ ab initio morbi redditur, & crassa est hypostasis ad urinam copiosam, ac tenuem, manifestè indicatur crassitiem solvi, adeoque prodesse debet.

LIV. *Quibus urina cito hypostasin habet, celeriter illi judicantur.*

Cita hypostasis bonum.

Fit enim citò apta solutio, & compositio.

LV. *Epilepticis urinæ præter morem tenues, & cruda, si repletio nulla adsit, de instante casu admonent, idque cum aliàs, tum si ad acromium, cervicem, aut dorsum dolor, & tensio urget, vel corporis obrepit stupor, vel perturbata insomnia obversantur.*

Urina præter morem tenuis in epilepticis instantem insulsum.

Quoniam enim urina tenuis, & cruda non continere indicat partes salinas, ac terreas; nisi igitur id fiat ex eo, quod ciborum repletio fecerit, ut iidem malè cocti non potuerint sales, ac terram solvere, sed solùm aquam expresserint; quæ contineri debent in urina, alicubi hærebunt, & acrio-

anores reddent h
gunt. Si igitur
get; partim eni
unde mox corv
cervicem, &
acris, ac tenu
vel ad reum ce
perfectum tend
satis, vel per ea
bus enim illis ac
buntur species cer

LVI. Exigu
la, ur
est qu
verte

Sermo in
quodque recent
tatis minima:
vel propter villos
tam, vel propter
questus contin
toto namque
re, sed non p

Rur

E
perflit
guis vitium,
tam conatum,
perispa ita coa
certa una non
fit, 2. 26. libri pri

acriores reddent humores, ac extendent, ac irritabunt partes, quibus affiguntur. Si igitur id contingat in epileptico, facile instantem insultum arguet; partim enim irritabuntur partes, partim acriores reddentur spiritus, unde mox convulsio succedit; & id erit certissimum, si ad summum humerum, cervicem, aut dorsum dolor, & tensio urget; distribuetur enim materia acris, ac tendens per arterias ad caput, & spinalem medullam tendentes, vel ad totum corpus, si totum sensim obtupestant tensione sola, vel ad caput solum tendentes, & motum tonicum excitantes, unde torpor universalis, vel per easdem arterias ad caput, si insomnia sint perturbata; à partibus enim illis acribus, ac tendentibus variis, atque incertis motibus movebuntur species rerum.

LVI. *Exigua quadam super apparere, velut sanguinis substillata, urinas, sudores, vomitus, dejectionesque, ejusmodi est quidem omninò malum, sed eo quot frequentius reverterint.*

Sermo intelligendus de necessitate abundantis excretionis per unumquodque recensitum excretionum genus, eaque non succedat nisi in quantitate minima: id malum esse nemo est qui non videat, atque illud fieri, vel propter villorum debilitatem, vel propter materiæ pertinacem resistantiam, vel propter utramque simul. Id verò erit eò deterioris ominis, si frequentius contingat; eo enim majorem necessitatem excretionis arguet, de tanto namque humore gravata, & irritata natura tentat identidem expellere, sed non potest fracta viribus, vel pressa materiei duritie.

Urina exigua & substillans & quot frequentior deterior.

Rurfus ex Coacis juxta Dureti ordinem.

t. 5. libri primi.

EX frigore pessima urina suppressio.

Vel enim per convulsionem contractus est, & in contractione persistit sphincter cervicis, & in hoc casu, nisi adsit spirituum, & sanguinis vitium, minus periculi imminere potest, nisi quando convulsio est tam contumax, ut diù persistat, & cogat urinam à sanguine non secerni; vel per frigus ita coaguletur sanguis, aut humor aqueus, ut fluere, adeoque secerni urina non possit, quod sanè non nisi pessimum esse potest. Vide expos. t. 26. libri primi.

Pessima suppressio à frigore.